

ВИСНОВОК

наукового керівника щодо виконання
індивідуального плану виконання освітньо-наукової програми
підготовки доктора філософії та роботи над дисертацією
Бацули Наталії Володимирівни
«Розвиток професійної компетентності вчителів у системі методичної
роботи початкової школи»,
яка подається на здобуття ступеня доктора філософії
з галузі знань 01 – Освіта/Педагогіка
за спеціальністю 011 – Освітні, педагогічні науки

Бацула Наталія Володимирівна закінчила в 1994 році Харківський державний педагогічний університет ім.Г.С.Сковороди з відзнакою та отримала вищу освіту за спеціальністю «Педагогіка та методика початкового навчання», кваліфікація учитель початкових класів. Нагороджена в 2017 році Почесною грамотою за сумлінну плідну працю, високий професіоналізм, вагомий внесок у справу підростаючого покоління та з нагоди перемоги у міському конкурсі «Учитель року-2017» та грамотою від Департаменту науки і освіти Харківської обласної державної адміністрації з нагоди перемоги в другому (обласному) турі Всеукраїнського конкурсу «Учитель року-2017» у номінації «Початкова освіта». У вересні 2018 року вступила до магістратури Харківського національного економічного університету ім.Семена Кузнеця за спеціальністю 073 Менеджмент (освітня програма «Управління навчальним закладом»). За результатами підготовки отримала у 2019 році диплом з відзнакою за кваліфікацією «Магістр з управління навчальним закладом». У процесі навчання Н.В. Бацула зацікавилася питаннями розвитку професійної компетентності вчителів початкової школи в системі методичної роботи, що мотивувало її для вступу 01 жовтня 2019 року в аспірантуру УПА за напрямом 011 Освітні, педагогічні науки. Навчання завершила у 2023 році у період приєднання УПА до ХНУ імені В.Н. Каразіна. У 2024 році поновила на 4 курс аспірантури кафедри освітніх наук, цифрового навчання та академічного підприємництва, навчально-наукового інституту міжнародної освіти Харківського національного університету імені

В. Н. Каразіна. Навчальна складова індивідуального плану освітньо-наукової програми підготовки доктора філософії Бацули Н.В. виконана вчасно та у повному обсязі.

Робота Бацули Н.В. над темою дисертації почалась з аналізу теоретичних й методичних здобутків вітчизняних та зарубіжних вчених щодо формування професійної компетентності вчителів початкових класів, зокрема у системі методичної роботи. На основі аналізу поглядів вітчизняних і зарубіжних дослідників на структуру професійної компетентності та власного практичного досвіду було надано визначення понять: *«професійна компетентність вчителя початкових класів»*, яке трактується як певний набір знань, умінь, навичок та інших диспозицій, що дозволяють надавати якісні освітні послуги здобувачам освіти першого рівня освіти згідно з національною рамкою кваліфікацій України; *«професійна компетентність вчителя початкових класів у системі методичної роботи початкової школи»*, яка розглядається як необхідність удосконалення вчителем професійних знань, умінь, навичок та інших диспозицій згідно з положеннями концепції освіти протягом життя виходячи з результатів самооцінювання ним власної професійної компетентності та зовнішнього оцінювання результатів його діяльності. Теоретично було розглянуто методологічне підґрунтя процесу розвитку професійної компетентності вчителів початкових класів у системі методичної роботи, яке ґрунтується на методологічних підходах: системному, компетентнісному та адаптивному.

Наступним етапом було визначено структуру та зміст професійної компетентності вчителів початкових класів у системі методичної роботи, виходячи з наведених вище методологічних підходів. У процесі роботи було звернено увагу на аналіз наукових робіт вітчизняних науковців, професійного стандарту *«Учитель початкових класів закладу загальної середньої освіти»*, *«Учитель з початкової освіти (з дипломом молодшого спеціаліста)»*. До уваги також було взято упровадження в освітній процес обумовлених специфікою поточного моменту розвитку освіти технологій дистанційного навчання,

враховані також вектори сучасних змін через результати опитувань серед відповідної категорії вчителів тощо. Виходячи із викладеного вище, було виділено такі ключові складники професійної компетентності сучасного вчителя початкової школи: особистісні, академічні, методичні, дослідницькі, комунікативні.

Перед Бацулою Н.В. була поставлена задача науково обґрунтувати, розробити авторську модель розвитку професійної компетентності вчителів у системі методичної роботи початкової школи та визначити організаційно-педагогічні умови її забезпечення. Загальна мета якої – розвиток професійної компетентності вчителя початкових класів у системі методичної роботи за рахунок застосування певної методичної системи. Виходячи з поставленої мети, реалізація моделі передбачала вирішення таких завдань: залучення спеціалістів суміжних професій до співпраці з методичним об'єднанням, організація освітнього процесу на діалогічній основі; апробація та адаптація нових інноваційних технологій, освітніх онлайн ресурсів для забезпечення індивідуального вектора рівня розвитку професійної компетентності вчителя початкових класів. Розроблена модель включає такі компоненти: концептуально-цільовий, змістовий, технологічний, адаптивно-результативний.

Окрему увагу було приділено: створенню умов для розвитку професійної компетентності вчителів у системі методичної роботи шляхом упровадження інноваційних освітніх технологій та *віртуального інтерактивного методичного кабінету* (який розміщено на онлайн-платформі Genially, що дозволило організувати інформаційно-методичний супровід педагогів за допомогою мережевих ресурсів); реалізації індивідуальної траєкторії методичної роботи для вчителів початкових класів (упровадження спецкурсу «Розвиток професійної компетентності вчителів початкових класів у системі методичної роботи»). Усе зазначене було похідним впровадження вищезазначеної моделі.

початкової школи: теоретично обґрунтовані факторно-критеріальні моделі (аналізу стану методичної роботи щодо розвитку професійної компетентності вчителів початкових класів; оцінювання рівня розвитку професійної компетентності вчителів початкових класів у системі методичної роботи). Зазначені моделі дозволили кількісно виміряти результати роботи закладу освіти щодо формування відповідних компетентностей, що дозволяє суттєво поліпшити процес надання якісних освітніх послуг. Факторно-критеріальні моделі були використані для підтвердження ефективності розробленої авторської моделі розвитку професійної компетентності вчителів у системі методичної роботи початкової школи в процесі педагогічного експерименту.

На останньому етапі дисертанткою була перевірена ефективність розробленої та теоретично обґрунтованої моделі розвитку професійної компетентності вчителів у системі методичної роботи початкової школи в процесі проведення класичного педагогічного експерименту, проведення якого підтвердило припущення, що рівень розвитку професійної компетентності вчителів початкових класів у системі методичної роботи зміниться через впровадження відповідної моделі за рахунок застосування певної методичної системи. Проведений аналіз отриманих експериментальних даних довів, що загальні показники параметрів визначення ефективності в експериментальних групах (ЕГ) підвищилися на 14,5 %, зокрема за першим параметром – ступінь забезпечення умов методичної роботи – приріст становить 0,03, за другим параметром – ступінь досягнення мети методичної роботи – 0,02, за третім параметром – ступінь прояву результативності діяльності вчителя початкових класів – 0,03. Одночасно параметри визначення ефективності у контрольних групах (КГ) підвищилися відповідно на 0,01; 0,01; 0,01. Загальна оцінка параметрів КГ підвищилася на 5,4 %. Було констатовано, що загальні показники рівнів розвитку сформованості критеріїв професійної компетентності змінилися: за інформаційно-технологічним критерієм збільшився відсоток респондентів у КГ на 13,4 %, в ЕГ на 35,3 %; за адаптивно-діяльнісним критерієм збільшився

відсоток респондентів у КГ на 10 %, в ЕГ на 18 %; за комунікативно-педагогічним критерієм збільшився відсоток респондентів у КГ на 8 %, в ЕГ на 16,8 %; за аналітико-рефлексивним критерієм збільшився відсоток респондентів у КГ на 7,7 %, в ЕГ на 22 % . Отже, в експериментальних групах була виявлена позитивна динаміка за рівнями сформованості критеріїв професійної компетентності вчителів початкових класів у системі методичної роботи. Динаміка в контрольних групах виявилася незначною. Аналіз результативності експерименту передбачав застосування методів математичної статистики. Для математичного підтвердження вірогідності результатів педагогічного експерименту було застосовано статистичний критерій Пірсона χ^2 .

Під час навчання в аспірантурі Бацула Н.В. оволоділа загальнонауковими (філософськими) компетентностями, спрямованими на формування системного наукового світогляду, професійної етики та загального культурного кругозору; набула універсальних навичок дослідника, зокрема усної та письмової презентації результатів власного наукового дослідження українською мовою, застосування сучасних інформаційних технологій у науковій діяльності, організації та проведення навчальних занять, управління науковими проєктами; здобула належні мовні компетентності, достатні для представлення та обговорення результатів своєї наукової роботи англійською мовою в усній та письмовій формі, а також для повного розуміння іншомовних наукових текстів з відповідної спеціальності.

Дисертаційна робота Бацули Н.В. є самостійно завершеною науковою працею. Результатом наукової розвідки стало забезпечення вчителів початкових класів дієвою моделлю розвитку професійної компетентності вчителів у системі методичної роботи початкової школи, яка може бути використана для їхнього саморозвитку; окресленням шляхів оптимізації роботи методоб'єднань учителів початкових класів; спецкурсом, що може бути реалізований на курсах підвищення кваліфікації тощо. Слід зазначити, що в результаті проведених наукових пошуків констатовано необхідність

подальшого посилення уваги до наукових досліджень у сфері розвитку професійної компетентності вчителів початкових класів у системі методичної роботи початкової школи. Сформульовані висновки відзначаються обґрунтованістю, статистичною достовірністю, теоретичним та практичним значенням.

Вважаю, що наукова складова індивідуального плану роботи Бацули Наталії Володимирівни виконана повністю та на високому рівні.

Науковий керівник,
доктор педагогічних наук,
професор кафедри освітніх наук,
цифрового навчання та
академічного підприємництва,
навчально-наукового
інституту міжнародної освіти
Харківського національного університету
імені В. Н. Каразіна

Вадим ЛУНЯЧЕК

Підпис Вадима Лунячека засвідчую
Начальник відділу кадрів
Харківського національного університету
імені В. Н. Каразіна

Олена ГРОМИКО